

سلسلهٔ من یرد الله به خیراً یفقهه فی الدین (25)
خداوند به هر کس اراده خیر داشته باشد او را در دین آگاهی می‌دهد

چگونگی حج و عمره و زیارت با دعا

تهیه و تنظیم: دفتر علمی بنیاد هدیه به حجاج

ترجمه: اسحاق بن عبدالله دبیری العوضی

چاپ و نشر

وزارت شؤون اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد

عربستان سعودی

چگونگی حج و عمره و زیارت
با دعاء

تهیه و تنظیم: دفتر علمی بنیاد هدیه به حجاج

ترجمه: إسحاق بن عبدالله دبیری العوضی

ناشر

معاونت مطبوعات و پژوهش علمی

وزارت شؤون اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد

1425هـ

فهرست مطالب ب

ص	عنوان	م
4	فهرست مطالب	1
6	مقدمه کتاب	2
10	فضیلت حج و عمره	3
12	حکم حج و عمره	4
13	شروط قبول حج	5

21	6	انواع نسکها
27	7	میقات گاه ها
31	8	اعمالی که حاج و معتمر در میقات انجام می شود
36	9	محظورات احرام
43	10	دخول مکه و مسجد الحرام
45	11	طواف عمره
51	12	بعضی از اشتباهات و اخطای طواف
54	13	سعی عمره
60	14	آخرین اعمال عمره

62	15	اعمال حاج در روز ترویة
64	16	اعمال روز عرفه
68	17	اشتباهاتی که در روز عرفه رخ می‌دهد
72	18	ماندن شب در مزدلفه
76	19	اعمال روز عید (10 ذی حجه)
87	20	اعمال روزهای تشریق
92	21	طواف وداع
95	22	زیارت مسجد رسول الله ص
	23	ادعایه از قرآن و سنت
110		

برای ارتباط با مترجم می توانید به آدرس زیر تماس بگیرید:
السعودية: الرياض - الرمز البريدي: (11757) ص. پ: (150103)
www.aqedeh.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين، الحمد لله حمداً كثيراً
طيباً مباركاً فيهِ، الحمد لله جعل البيت الحرام
مثابة للناس وأمناً، تهفو إليه قلوب عباده
المؤمنين، والصلاة والسلام على الحبيب
المصطفى خير من حج البيت واعتمر، المبعوث
رحمة للعالمين، أدى الأمانة، ونصح الأمة، وجاهد
في الله حق جهاده، أرسله الله بالإسلام، يهدى به
العباد ويخرجهم من ظلمات الكفر والشرك، إلى
شمس الإسلام وسراجه المنير.

برادر مسلمان!

مگه^۶ مکرمه بهترین زمی‌ن و محبوبترین جا نزد خداست، در آن مسجد الحرام و کعبه مشرفه وجود دارد که خدا آنرا قبله مسلمانان قرار داده است، و تمامی مردم در هر شبانه روز پنج بار برای اطاعت از خدا و اجابت ندای حق بسوی آن رو می‌کنند، مکه مهد انبیاء و مقام پدرمان ابراهیم؛ و مبعث پی‌امبرمان محمد ص است.

تو ای برادر هنگامی که در کشور خود بودی، و به سوی مگه^۶ مکرمه و کعبه مشرفه نماز می‌خواندی، و مردم را می‌دید که در حرم نماز می‌خوانند، و از خدا می‌خواستی که تو نیز یکی از آن مردمی باشی که در حرم هستند، چنان که آنان دور کعبه طواف می‌کنند، تو نیز طواف کنی، و نماز بخوانی چنان که آن‌ها نماز می‌خوانند، و آب زمزم بنوشی، و سعی بین صفا و مروه بکنی، و خدا را در بهترین مکان عبادت کنی.

ای برادر مسلمان! خدا را دعا کردی تا حج و عمره را برای ت میسر گردانید، و دعایت را اجابت کرد، و آسان گردانید، و خواسته ات را برآورده کرد، پس خدا را سپاس، تو در حال حاضر راهی خانه خدا هستی، و ای برادر حق تو بر ما این است که تو را در این سفر همراهی کنی، و از آغاز سفر خود به بلد الحرام، تا رجوع به سوی خانواده ات با سلامتی و اجر و پاداشی فراوان، چگونگی حج و عمره را برای ت بیان کنی.

&_!E≅%+

فضیلت حج و عمره

حج و عمره برای کسی که نیت خود را برای خدا خالص کند، و اعمال آنرا بطوری که در قرآن و سنت شریف آمده انجام دهد، فضیلت بسیاری بزرگی را دارد.

أبو هريره س از رسول الله ص روایت می کند:
 «من أتى هذا البيت فلم يرفث ولم يفسق رجع كما ولدته
 أمه» [مسلم].

هر کس به زیارت این خانه (کعبه) بیاید، و
 با زن خود نزدیکی نکند، و مرتکب معصیت و
 گناهی نشود، چنان از گناهانش پاک می شود، که
 گویی تازه از مادرش متولد شده است.

یعنی چنان رجوع می کند مانند کودکی که
 هیچ گناهی انجام نداده است.

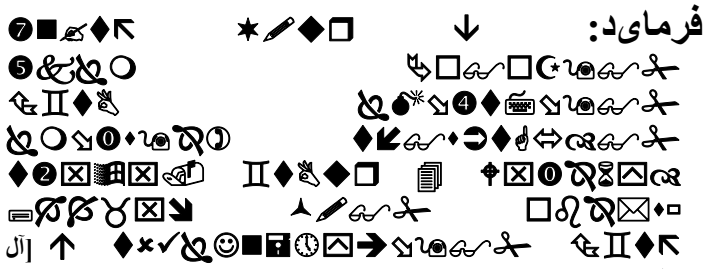
أبو هريره س از رسول الله ص روایت می
 کند که آن حضرت فرمودند: «العمرة إلى العمرة
 كفارة لما بينهما، والحج المبرور ليس له جزاء إلا
 الجنة». [متفق عليه].

عمره تا عمره دی‌گر کفاره گناهی است که
 بین آن انجام می شود، هیچ جزا و پاداشی برای
 حج مبرور جز بهشت نیست.

صفت حج مبرور برادر مسلمان چنیون است
 که هیچ ریاء، سمعتی، گناه و معصیتی در آن

حکم حج و عمره

حج رکن پنجم از ارکان اسلام است، و تمامی
 اُمت اسلام از عصر نبوت بر وجوب حج اقرار
 دارند و آنهم بر مسلمان بالغ و عاقل و آزاد که
 استطاعت مالی و بدنی داشته باشد، خداوند می
 فرماید:

عمران 97].

و حج این خانه واجب الهی است بر کسانی که
 توانائی (مالی و بدنی) برای رفتن بدانجا را دارند.
 و هر کس (حج خانه خدا را بجای نیاورد، یا اصلاً
 حج را نپذیرد، و بدینوسیله) کفر ورزد (به خود
 زیان رسانیده نه به خدا) چه خداوند از همه

اما عمره - ای برادر مسلمان - در قول صحیح از اقوال علماء فقط یکبار در عمر واجب است، حال اینکه این عمره با حج باشد، یا اینکه تنها انجام شود، یعنی در غیر وقت حج، در هر وقت از سال، و بر مسلمان بالغ و عاقل که توشه و راه رسیدن به مکه داشته باشد، واجب است.

شروط قبول حج:

برادر مسلمان! حج و عمره عبادتی برای خدای عزوجل است، و هر عبادت کوچک یا بزرگ قبول نمی شود مگر با دو شرط مهم، تا اینکه خشنودی خدا و بهشت را کسب نمائی.

شرط اول: اینکه عبادت خالصاً برای رضا و خشنودی خدا باشد، هیچ کس از مخلوقات خدا را در آن شریک قرار ندهد.

خداوند در حدیث قدسی می فرماید: «أنا أغنى الشركاء عن الشرك من عمل عملاً أشرك فيه

من از کسانی که برایم شریک قائل می شوند بی نیازترین شریکان هستم، هرکس عملی انجام دهد و با من کسی دیگر را شریک قرار دارد، او و شرکش را ترک خواهم کرد.

یعنی خدا از بنده اش عملی را که در نیت آن کسی را شریک قرار داده، قبول نمی کند، و من جمله به جای آوردن حج یا عمره برای اینکه مردم ببینند یا بشنوند (قصدش شهرت باشد)، چون که همه اینها اعمال را نابود می کند، پس ای برادر از این برحذر باش.

شرط دوم: پیروی کردن از پیامبر ص.

هر عبادتی که خدا به آن امر فرموده آن حضرت ص صفت و چگونگی آنرا به ما می آموزد، و آنرا در کتاب خدا و سنت پیامبر ص می بینیم.

و هیچ عبادتی نیست مگر اینکه صفت خاصی دارد، مثلاً نماز صفت خاصی دارد، و

و رسول الله ص مناسك حج را ادا می‌کردند، و می‌فرمودند: «خذوا عني مناسككم» [مسلم با الفاظ متقارب]. از من مناسك و راهنمای حج خود را بی‌اموزید. یعنی بنگرید من در اعمال حج و عمره چه می‌کنم، شما هم به من تاسی و اقتدا کنید.

و از هر چیزی بطور اضافی در دین بر حذر می‌داشتند، چنانکه فرمودند: «من عمل عملاً ليس عليه امرنا فهو رد» [مسلم].

«هرکس عملی انجام دهد که امر و فرمان ما بر آن نیست، آن عبادت مردود است».

یعنی هر عبادتی که بر آئین خدا و رسول خدا ص نباشد، آن عبادت مردود و غیر قابل قبول است.

ای برادر مسلمان! این دو شرط را در تمامی عبادتها مد نظر داشته باش، و در حج و عمره بدان

خدایا! تمامی اعمال ما را خالص برای رضا و
خشنودی خود قرار بده.

خدایا! ما در آن هیج ری‌ا و سمعتی نمی
خواهیم، و آنرا چنانکه تو و رسالت امر کرده‌ای
انجام می‌دهیم، آمین.

ای برادر مسلمان! اگر عزم سفر بسوی خانه
خدا برای ادای حج کردی، توشه و نفقه خود را از
مال پاک و حلال قرار ده، و با دوستان خوب و
صالح و نیک که تو را بر طاعت و فرمان خدا کمک
می‌کنند، سفر کن، و احکام خاص به حج را
پی‌آموز، تا در اشتباهاتی که حج‌ات را فاسد کند
نیفتی، و اگر به اشتباه و اشکالی برخورد کردی از
علماء سؤال کن، چنان که رسول الله ص فرمودند:
که علما وارثان انبیاء هستند. [ابو داود].

برادر! یادآوری می کنیم که در داخل مسجد الحرام و مشاعر مقدسه دفترهای وی‌ژِهٔ فتوا و ارشاد اسلامی و تلفن های وی‌ژِهٔ زنان وجود دارد که هنگام سؤال و اشکال و اشتباهات در مورد حج و عمره و مسایل شرعی می توان با آنها تماس گرفت، خداوند پاداش خیر به قائمین بر آنها بدهد.

بر زنان واجب است که با کسانی که محرم او هستند سفر کنند مانند: پدر، برادر، پسر، شوهر، و مانند اینها، و اگر تنها و بدون محرم سفر کند، حج او صحیح، ولی گناهکار است.

و الآن ما و شما در رحاب و وسعت (فراخی) این دین عظیم، و احکام عبادتی از عبادات بزرگ داخل می‌شویم، پس با تو سفر بسوی بهترین مکان را در زمین شروع می‌کنیم، زمینی که خدا در آن برکت فرستاده، و آنرا امن و امان قرار داده است، و کسانی که در آن هستند ایمن می‌باشند، بسوی بیت الله الحرام.

&_!E≈%+

أنواع نسك ها (1)

برادر مسلمان! برای حج سه نسك است که حاج ی‌کی از آنها را اختیار می‌کند، و هر کدام را که انجام دهد حج او صحیح است، و نسكها چنین می‌باشد:

نسك اول: تمتع:

(1) نسك: منسك، راه دین و روش عبادت، (فرهنگ بزرگ جامع نوین).
منسك: راه و روش عبادت، مناسك حج . (فرهنگ فارسی عمید).

حاج برای عمره در یکی از ماه های حج احرام می‌بندد، و ماه های حج عبارتند از: شوال، ذی قعدة، سپس اعمال عمره را بطور کامل انجام می‌دهد، و هرگاه طواف و سعی انجام داد و سر را تراشید یا کوتاه کرد عمره او بی‌ایان رسیده و همه چیز که قبل از احرام بر او حرام شده بود، حلال می‌گردد.

سپس روز هشتم ذوالحجه از جای سکونت خود، و بر تمتع يك گوسفند و یا يك هفتم شتر و یا يك هفتم گاو هدی⁽²⁾ واجب است، اگر پیدا نکرد سه روز در حج و هفت روز بعد از رسیدن به خانواده روزه می‌گیرد.

بنابر صدیج ترین اقوال علماء، حج تمتع بهترین سه نسك بشمار می‌رود، آنهم برای کسی که قربانی با خود همراه ندارد، زیرا پیامبر ص بعد از اینکه بین صفا و مروه سعی نمودند

(2) هدی در زبان فارسی شکرانه گویند، آن حیوانی که در صحرای منی ذبح می‌شود.

هرکس از شما با خود هدی همراه ندارد از احرام بیرون بیاید و آنرا به عمره تبدیل کند. چون حاج در سفر خود حج و عمره را با هم جمع کرده است.

نسك دوم : قران :

حاج برای انجام حج و عمره با همدیگر در (، و وقتی به مکه رسید طواف عمره کرده و برای حج و عمره فقط يك سعی می کند، و اگر خواست سعی حج را به بعد از طواف افاضه بتأخیر می اندازد، سپس بر احرام خود باقی مانده سر خود را تراشیده یا کوتاه نمی کند تا اینکه روز هشتم ذوالحجه به منی رفته و باقی نسك خود را به پایان می رساند.

و قارن مانند متمتع هدی بر او واجب است، و اگر هدی پیدا نکرد (یا نتوانست) سه روز در حج

نسك سوم : افراد .

حاج فقط برای حج در ماه های حج نیت کرده و شخص مفرد عمل قارن را انجام می دهد جز اینکه قارن بر او هدی واجب است، ولی مفرد چنانچه نیت چون مانند متمتع و قارن بین حج و عمره با هم جمع نکرده است.

و حاج بین سه نسك گذشته مخیر است، ولی برای کسی که با خود هدی همراه ندارد حج متمتع بهتر است، چنانکه قبلاً ذکر شد.

برادر مسلمان! اگر بسوی خانه خدا، بیت الله الحرام، متوجه شدی، و قصد انجام حج و عمره را داشتی اولین چیزی که باید انجام دهی ؛ نیت کردن از میقات است. آنها نیت دخول به حج یا عمره.

و هرکس بخواهد به مکه برود و قصد حج یا

میقات جاهای معلومی است که رسول الله ص
برای کسانی که از تمامی نقاط زمین قصد زیارت
خانه خدا را دارند تعیین کرده است، و قبل از
رسیدن به بیت الله الحرام از آنجا نیت می کنند.

&_!E≈%+

میقات گاه ها چنین هستند

ذو الخلیفه:

میقات اهل مدینه، و کسانی که از آن راه به
مکه میروند، تا مسجد النبوی (13) کیلومتر فاصله

الجحفه :

قریه ای نزدیك به شهر رابغ است، در حال حاضر مردم از رابغ نیت می کنند، چون کمی قبل از جحفه می باشد، و تا مکه (280) کیلومتر فاصله دارد، و آنها میقات اهل شام و مصر و شهرهای شمالی عربستان سعودی، و کشورهای آفریقای شمالی و غربی، و کسانی که از آن راه بروند می باشد.

قرن المنازل :

آنرا سول الکبیر می نامند، و تا مکه (78) کیلومتر فاصله دارد، و آنجا میقات اهل نجد، تمامی اهالی شرق عربستان (شیخ نشینان خلیج)، عراق، ایران، و کسانی است که از آن راه می روند، و در حال حاضر مقابل و برابر آن (وادی محرم) که در جاده (الهدا) غربی شهر

بلملم:

در حال حاضر (السعدیه) نام دارد، و تا مکه (120) کیلومتر فاصله دارد، و آنجا میقات اهل یمن و کسانی است که از آن راه می روند.

ذات عرق:

میقات اهل عراق و ساکنان مشرق عربستان است، در حال حاضر بسبب عدم وجود راه بسوی آن مهجور می باشد، و تا مکه (100) کیلومتر فاصله دارد، و در حال حاضر مردم از سیل کبیر، و یا از ذوالحلیفه نیت (احرام) می بندند.

اما ساکنان مکه برای ادای حج از خانه های شان، و برای عمره از تنعم⁽³⁾، یا هر جایی خارج از حدود حرم نیت می کنند.

(3) تنعم: در حال حاضر آنرا مسجد عایشه ل گویند.

هرکس قبل از این میقات ها سکونت داشته باشد، مانند: ساکنان شهر جده، بحره، شراعی، و غیره از اینها، برای حج و عمره از خانه هایشان نیت می کنند.

بر هر مسلمانی که قصد حج دارد و بر این میقاتها عبور می کند واجب است که از آنجا احرام و نیت ببندد، و اگر از آن عبور کرد و قصد حج را داشت و نیت نکرد، واجب است که به آن میقات برگشته و نیت کند، اگر اینکار را نکرد، فدیّه بر او واجب می شود، و آن گوسفندی است که باید در مکه ذبح شود و بین فقرای حرم توزیع گردد، و هرکس در حالت فراموشی و یا در حال خواب از میقات عبور کرده و نیت نکرد، هرگاه به یادش آمد واجب است که به میقات برگردد، و اگر این کار را نکند - چنانکه گذشت - بر او فدیّه واجب است.

&_!E≈%+

اعمالی که حاج و معتمر در میقات
انجام میدهد

برادر مسلمان! هرگاه از راه ماشین و غوره
به میقات رسیدی، سنت است که غسل کرده،
تمامی بدن خود را معطر، و اگر میسر شد ناخن
های خود را کوتاه کن، سپس لباس احرام بپوش
(دو عدد ازار و رداء سفید و بهتر است که نو، و
یا نظیف و پاك باشد).

واجب است که لباس احرام بدون عطر و بوی
خوش باشد در غیر این صورت باید عطر و بوی
خوش آن شسته شود.

زن لباس معیّن و سنتی ندارد، بلکه هر
لباسی که خواست می پوشد، لکن لباسی محتشم

برادر مسلمان! مستحب است که بستن احرام و نیت، بعد از یکی از نمازهای فریضه باشد، و اگر در غیر وقت نماز فریضه بود، دو رکعت نماز سنت وضوء را ادا می‌کنی.

اگر از تمامی اینها فارغ شدی نیت کرده و ، اگر قارن باشی، و یا می‌گویی لبیک حجاً اگر مفرد باشی، سپس تلبیّه می‌گویی چنانکه رسول الله ص گفتند: (لبیک اللهم لبیک، لبیک لا شریک لك لبیک، إنّ الحمد و النعمة لك و الملك، لا شریک لك). [متفق علیه].

[گوش بفرمانم، ای الله، گوش بفرمانم، تو شریکی نداری، گوش بفرمانم، همانا ستایش و نعمت و سلطنت از آن تو است و تو شریکی نداری].

ای برادر مسلمان! اگر قدم تو از طریق دری، و یا هواپیما بیایی، معمولاً خلبان و ناخدا هنگام نزدیکی شدن به میقات مردم را آگاه می کند، تا برای بستن احرام و نیت کردن آماده شوند، و هرگاه به مقابل میقات رسیدند نیت حج می کنند، چنان که قبلاً ذکر کردیم.

و هیچ اشکالی ندارد که در این حال قبل از خارج شدن از خانه لباس احرام پوشیده شود، و به هواپیما و یا کشتی سوار شوید، و هرگاه به مقابل میقات رسیدید نیت دخول به نسك کرده و تلبیه بگوئید.

و باید حاج بسیار تلبیه بگوید، و صدای خود را با گفتن آن بلند کند، ولی زن صدای خود را بلند نمی کند، بلکه با خود تلبیه می گوید، به اندازه ای که خود و اطرافیان خود بشنوند، و همچنان تلبیه می گوید تا اینکه طواف عمره را شروع نماید. و برای حاج تا اینکه جمره العقبة را در روز عید رمی کند.

&_!E≅%+

محظورات احرام

برادر حاج! داخل شدن تو در منسك حج و عمره چیزهایی بر تو حرام می گرداند که آنرا محظورات احرام می نامند، که عبارتند از:

- 1 - از بین بردن مو با تراشیدن و یا غییره، کوتاه کردن ناخن های دست و پا، و اگر محرم احتیاج داشت جایز است سر خود را بخاراند، و اگر مویی بدون قصد یا بطور فراموشی و یا بطور نادانی از سرش افتاد، چیزی بر او واجب نیست.
- 2 - عطر در لباس و یا در بدن و غییره استعمال نمی کند، اما عطری که قبل از نیت در بدن و سر خود استعمال کرده بود، ماندن آن بعد از احرام اشکالی ندارد.

3 - محرم با زن خود نزدیکی و همبستر نمی شود، و با شهوت مباشرت نمی کند، و او را بوسه نمی دهد، و با شهوت به او نمی نگردد، و محرم خواستگاری نمی کند، و عقد نکاح چه برای خود و چه برای دیگری انجام نمی دهد، تا هنگامی که محرم است.

4 - محرم دستکش نمی پوشد.

5 - محرم از کشتن حیوان یا اذیت و کمک به صید چیزی منع شده است، مانند: خرگوش، کبوتر و اگر صید داخل حدود حرم باشد بر همه کس چه محرم یا غیر محرم حرام است.

6 - بر مرد پوشیدن قمیص (جامه) یا هرگونه دوختی بر تمامی جسم، و یا بر بعضی از آن حرام است، مانند: زیر شلوار، پی‌راهن داخلی، عمامه، کلاه، و موزه، ولی اگر کسی احرامی ندارد، یا فراموش کرده بود و در هواپیما بود، هر لباسی را بصورت ازار بپوشد، و اگر پیدا نکرد زیر شلوار می پوشد، و همچنین اگر نعلین پیدا نکرد،

و محرم می تواند هر نوعی که احتیاج داشته باشد بپوشد، و همچنین ساعت مچی، انگشتر، عینک، گوشی و کمربندی که پول و چیزهای دیگر در آن نگه می دارد اشکالی ندارد.

7 - بر مرد محرم پوشیدن سر با چیزی که به آن چسپیده باشد مانند احرامی، و عمامه و عتره (دستمال)، و کلاه حرام است.

ولی اگر چتر، یا خیمه، یا سقف ماشین، یا امتعه خود را بر بالای سر حمل کند، اشکالی ندارد، و اگر محرم سر خود را از روی فراموشی و یا جاهلانه پوشید، در حال تذکر باید آنرا از سر بردارد، و هیچ چیزی بر او واجب نمی شود.

8 - بر زن محرم حرام است که دستکش بپوشد، و چهره خود را با نقاب (روبند) پوشیده و چشمهایش را باز کند، همه اینها در وقت احرام حرام است، بلکه بر زن واجب است که صورت خود

کندن و بریدن درختان و گیاهان (کاشته نشده) حرم بر محرم و غیر محرم حرام است، و هر چیزی که در حرم پیدا شود نباید برداشت مگر برای معرفی کردن آن.

برادر ممکن است احتیاج به تغیی ر لباس احرام و یا پاك کردن آن، و یا شستن سر و بدن خود داشته باشی، هیچ اشکالی در اینها نیست، اگر هم موئی بدون عمد افتاد بر تو چیزی واجب نمی شود.

حاج گرامی! هنگام داخل شدن در نسك بر تو واجب می شود که از گناهان دوری کنی، و ذکر خدا و تلبیّه را بسیاری بگویی، و از غیبت و عیب جوئی، و سخن چینی، و دعوا که بسیاری می‌ان بعضی از مردم رخ می دهد - خدا آنها را هدایت کند - و حج و عمره را فاسد می کند بر حذر باش.

همچنین بر تو واجب است که چشمان خویش را فرو گیری، و گوش خویش را از شنیدن حرام ننگه داری، و به سوی خدای خود توجه کنی، و تلبیه را ادامه داده و ذکر و یاد خدا کرده و قرآن تلاوت نمایی، فقط به عبادت و ذکر خدا مشغول باش، از خدا برای تو خواهان قبول و یاری هستیم، و از خدا بهترین اعمال و بهترین حاجات خواهانیم.

دخول مکه و مسجد الحرام

برادر مسلمان! رسول الله ص وقتی به مکه مکرمه رسیدند غسل نمودند. [متفق علیه]، پس هنگام رسیدن به مکه مکرمه غسل نمودن سنت است، و نزدیك حرم اماکن بسیاری برای وضوء و غسل آماده شده است، از خدا خواهانیم اجر کسی که به این اماکن امر کرده تا برای میهمانان خانه خدا آماده شود در ترازوی اعمال نیک او قرار دهد.

بعد از آن برای انجام ادای عمره به مسجد

در حال دخول به مسجد الحرام پای راست خود را جلو گذاشته و می گوئی: «بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ [ابن السنی وصححه الألبانی] وَالسَّلَامِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ [مسلم]، أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَوَجْهَهُ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانَهُ الْقَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ». [أبوداود، وصححه الألبانی].

[به نام خدا و درود و سلام بر رسول الله ص، الهی! درهای رحمت خود را بر من بگشا، به خداوند بزرگ و وجه و روی گرامی، و قدرت قدیم و و ازلی او، از بدی شیطان رانده شده پناه می برم].

و این دعا در هنگام دخول همه^۶ مساجد گفته می شود.

سپس بسوی کعبه رفته تا طواف عمره را شروع کنی، و واجب است که با وضوء باشی، و بر مرد سنت است که احرام خود را بطور

و تلبیّه با شروع به طواف قطع می شود.

&_!E≅%+

طواف عمره

توصیف طواف عمره: به حجر الأسود آمده و با دست راست آن را گرفته بوسه دهد، و اگر استلام⁽⁵⁾ آن میسر نشد با دست راست بسوی

(4) اضطباع: یعنی وسط رداء را زیر بغل راست کرده و شانه خود را آشکار نماید، و دو طرف آن را بر شانه چپ قرار دهد. رداء همان احرامی است که حاج بر بدن می پوشد.
(5) استلام: دست کشیدن به چیزی، استلام حجر: دست مالیدن به حجر الأسود در ضمن مناسک حج. (فرهنگ فارسی عمید).

[بار الهی! با ایمان به تو، و تصدیق به کتاب تو (قرآن)، و وفا نمودن به عهد و پیمان تو، و پیروی از سنت پیامبر تو محمد ص شروع می کنم].

برای عمره کننده بهتر این است که مزاحم مردم نشود، و آنها را هل ندهد، و آنها را کتک نزد و دشنام ندهد و آزار و اذیت نکند، چون اینها اشتباهاتی است که با آن هیبت و عظمت عبادت از بین می رود.

سپس طواف را هفت شوط⁽⁶⁾ از نزد حجر

(6) شوط: هر بار که شخص دور کعبه طواف کند(فرهنگ فارسی عمید).
همچنین هر بار رفتن از کوه صفا به کوه مروه يك شوط، و از کوه مروه و به کوه صفا يك شوط(مترجم).

[پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و ما را از عذاب دوزخ، نجات ده].

و همچنین هفت دور را با شروع از حجر الأسود و با انتهای به آن انجام دهد، و با عبور به حجر الأسود آنرا گرفته و می بوسد، و می گوید: **الله أكبر، و اگر گرفتن و بوسیدن آن میسر نشد، وقتی به مقابل آن رسید با دست راست به آن اشاره کرده و ی کبار تکبیر می گوید.**

در سه شوط اول طواف قدوم کمی تندتر راه برود، که آنرا الرمل⁽⁷⁾ گویند، و اگر میسر نشد اشکالی ندارد، چون سنت است.

برادر مسلمان! اگر طواف را به پایان بردی، شانه ات را بپوشان، و سنت است که اگر میسر شد دو رکعت نماز به صورت کوتاه، در پشت مقام ابراهیم ادا کنی، و اگر بسبب ازدحام پشت مقام ابراهیم میسر نشد، در هر جا از حرم آن را ادا کن، در رکعت اول بعد از فاتحه سوره کافرون ↓

(7) الرمل: یعنی کمی دویدن با نزدیکی پاها (مترجم).

بعضی از اشتباهات و خطاها در اثنای طواف

& بعضی از حجاج هنگام طواف اشتباهاتی انجام می‌دهند که باید از آن برحذر بود:

& بعضی از طواف کنندگان به داخل حجر اسماعیل؛ رفته، ولی قول صحیح این است که طواف داخل حجر اسماعیل؛ باطل است، و هرکس ای‌نرا انجام داد باید به اندازه هر شوط آنرا اعاده کند، چون حجر اسماعیل؛ جزوی از کعبه است، و مسلمان مأمور است تا دور کعبه را طواف کند نه داخل آن را.

& بعضی از طواف کنندگان نه تنها تمامی ارکان و نبش کعبه، بلکه به تمامی دیوارهای کعبه، و مقام ابراهیم؛ دست کشیده و مسح می‌کنند، و رسول الله ص غیـر از حجر الأسود و رکن الیمانی چیـز دیـگری را استلام نکردند.

& بعضی ها در اثنای طواف صدای خود را بلند

& بعضی ها برای هر شوط دعای ویژه ای از کتابهای خاصی می خوانند، که این يك نوع بدعت بشمار می رود، و از رسول الله ص هی چ دعائی بجز

۱. ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾
 ۲. ﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ﴾
 ۳. ﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ﴾
 ۴. ﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ﴾
 ۵. ﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ﴾
 ۶. ﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ﴾
 ۷. ﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ﴾
 ۸. ﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ﴾
 ۹. ﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ﴾
 ۱۰. ﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ﴾

بِیْن رکن الی مانی و حجر الأسود گفته می شود، چیز دی گری وارد نشده است.

و از پی‌روی رسول اکرم ص این است که
هیچ دعای خاصی در شوط اول تا شوط هفتم
نخوانی، و در آخر این کتاب چند دعای برگزیده
از قرآن کریم و سنت پی‌امبر ص آورده ایم تا با
آن‌ها دعا کنی و تو را از خواندن دعا‌های دیگر
بی‌نیاز می‌کند.

سعی عمره

ای برادر! سپس به سوی صفا و مروه متوجه
می‌شوی، و آنهم دو کوهی است که هاجر همسر
ابراهیم؛ هنگامی که تشنگی بر پسرش اسماعیل
؛ شدت گرفت بر آن بالا رفت تا دنبال آبی بگردد، و
از صفا پائین آمده و کمی راه رفته سپس کمی
دویده، سپس باز راه رفته تا اینکه به کوه مروه
می‌رسد، و از آن بالا می‌رفت، تا کسی را پیدا
کند و آب برای خود و پسرش بی‌آورد، تا اینکه خدا
فرج آورد و آب از نزد اسماعیل؛ بیرون آمد.

برادر عمره کننده! اگر به کوه صفا نزدیك
شدی این آیه را تلاوت کن: ↓ ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾

این ذکر را سه بار تکرار کرده و بین آنها از خیر دنیا و آخرت برای خود و دیگران می‌خواهی، و اگر از سه بار کمتر باشد این شاء الله اشکالی ندارد.

و دست خود را بلند مکن مگر در حال دعا، و در حال تکبیر لازم نیست آنرا بلند کرد.

سپس از کوه صفا پای‌ین آمده به طرف کوه مروه بطور عادی راه رفته، خدا را یاد کرده و برای خود و اهل و برادران مسلمان دعا می‌کنی وقتی که به اولین نشان سبز رنگ رسیدی، در ای‌نحال کمی دوی‌ده تا به نشان دوم برسی، تا آنجائی می‌توانی، سپس راه رفته تا به کوه مروه

سپس رفته تا اینکه به نشان سبز برسی، و همچنان که ذکر شد انجام می‌دهد تا به کوه صفا برسد.

و همی‌ن‌طور سعی را هفت بار انجام بدهد و شوط هفتم باید به کوه مروه پایان یابد، هر بار که از کوه صفا به مروه رفت، یک شوط، و از کوه مروه به صفا، یک شوط بحساب می‌رود.

آرام راه رفتن در ابتدای سعی اشکالی ندارد، و اگر خسته شدی استراحت کن، و یا با گاری آنرا پپایان برسان، اگر وقت نماز رسید و در سعی

و در اثنای سعی مستحب است که انسان وضوء داشته باشد، و اگر سعی کرد و در حال طهارت نبود، سعی او صحیح است، همچنین زن اگر حیض داشت یا نفاس بود، سعی او درست است، چون در سعی طهارت شرط نیست، بلکه مستحب است.

&_!E≅%+

آخرین اعمال عمره

برادر مسلمان! بعد از هفت شوط سعی که از کوه صفا شروع شده بود و در کوه مروه به پایان رسید، موی سر خود را تیغ می زنی، اگر نسیك تو متمتع بود، و وقت حج نزدیک نباشد، اگر برای

زن از هر زلفه خود به اندازه یک بند انگشت موی خود را کوتاه می کند.

برادر مسلمان! اگر سر خود را تراشیدی و یا کوتاه کردی، چنانکه خدا امر فرموده، و رسول الله ص سنت کرده است، عمره ات به پایان رسیده است، و نسک خود را اتمام کرده ای، و بعد از این همه چیزی که قبل از پوشیدن احرام از محظورات احرام بر تو حرام شده بود، بر تو حلال می شود، و لباس خود را می پوشی، و عطر استعمال می کنی، و همسرت بر تو، و هم چنین سایر محظورات احرام بر تو حلال می شود.

ولی برادر حاج اگر حج تو قارن و یا مفرد باشد موی سر خود را تراشیده یا کوتاه نمی کنی، بلکه در

اعمال حاج در روز ترویبه (8) ذی حجه

روز هشتم (8) ذی حجه بر حاج متمتع مستحب است که از محل سکونت خود قبل از زوال آفتاب احرام ببندد، و اهل مکه اگر خواستند به حج بروند از خانه های شان احرام می بندند.

ولی قارن و مفرد که حلال نشده بودند آنها بر احرام خود باقی هستند.

متمتع و کسی که بخواهد به حج برود احرام بسته همه اعمالی که نزد میقات انجام داده بود از غسل و نظافت و بوخوشی و غیره دوباره انجام می (سپس تلبیّه را شروع می کند: ((أبیک اللهم لبیک، لبیک لا شریک لک لبیک إن الحمد والنعمه لک والملك، لا شریک لک)).

و تمامی حجاج متمتع و قارن و مفرد در این

برادر حاج! مستحب است که شب عرفه در منی صبح کنی چنانکه رسول الله ص انجام دادند، و وقتی نماز صبح را ادا کردی تا طلوع آفتاب منتظر شوی، و بعد از طلوع آفتاب تلبیه گویان، و تکبیر گویان به سوی عرفات بروی.

اعمال روز عرفه (9) ذی حجه

روز عرفه روز مبارکی است خداوند به سبب فراوانی خیرات در آن، و نزول فرشتگان رحمت در آن روز، در قرآن به آن سوگند خورده است، هیچ وقت شیطان حقیرتر و پست تر از این روز دیده نشده است.

هرگاه به عرفه رسیدی مستحب است که -

پس از طلوع آفتاب، تا غروب آفتاب در عرفه می مانی، و وقت خود را در تلبیّه و دعا و استغفار و ذکر خدا می گذرانی، هنگام زوال آفتاب و دخول وقت ظهر، بر امام سنت است که خطبه ای شامل که بیان کننده همهٔ چیز در آن روز و روز بعدی باشد بخواند، و مردم را وعظ و پند دهد و نصیحت کند، و به احکام اسلام تذکر دهد، و آنچه بر مسلمان مقابل خدا و خانواده و برادران مسلمان خود واجب است بیان کند، چنانکه رسول الله ص چنین انجام دادند.

سپس نماز ظهر و عصر را قصرأ و جمعأ در وقت ظهر با يك اذان و دو اقامه ادا می کند، و قبل از نماز ظهر و بین نماز ظهر و عصر و بعد از

برادر حاج! و هنگامی که نماز را به پایان رساندی، در این لحظات خدا را بسیار ذکر کن، تا این فرصت بزرگ از تو فوت نشود، و بسیار دعا و ذکر خدا و تسبیح و تحمید و تهلیل و توبه و استغفار کن، تا اینکه آفتاب غروب کند، و در حال دعا کردن دو دست خود را بلند کن در حالی که رویت به قبله است، و در حالی که در خضوع و خشوع و فروتنی باشی، رسول الله ص می فرماید: «خیر الدعاء دعاء یوم عرفه، و خیر ما قلت أنا و النبیون من قبلی: لا إله إلا الله وحده لا شریک له، له الملك وله الحمد وهو علی کل شیء قدير».

بهترین دعا دعای روز عرفه است، و بهترین چیزی که من و پیامبران پیش از من گفته اند: «لا إله إلا الله وحده لا شریک له، له الملك وله الحمد وهو علی کل شیء قدير». [الترمذی، وحسنه الألبانی فی صحیح الترمذی 184/3].

هیچ معبودی بجز الله بحق وجود ندارد،

و از خداوند خیر دنیایا و آخرت را بخواه.
 و از اعمالی که اجر و ثواب را در این موقف
 بزرگ از بین می برد بر حذر باش.
 اشتباهاتی که در روز عرفه
 رخ می دهد

بعضی از حجاج در روز عرفه اشتباهاتی
 انجام می دهند و ما آنرا ذکر می کنیم تا از آن
 برحذر باشی.

**1 - بعضی از حجاج خارج از حدود عرفه می
 نشیوند، در حالی که با نشانه ها حدود آن معین شده
 است، آنها ارشاد و راهنمایی می شوند، ولی چون
 عجله دارند تا از عرفه بیرون روند قبول نمی کنند،
 و این رکن بزرگ را از بین می برند، رسول الله ص
 می فرماید: «الحج عرفة».** [أبو داود و الترمذی].

حج همان روز عرفه و نزول در عرفه است.

2 - بعضی از حجاج برای رسیدن به جبل الرحمه خود را به زحمت می اندازند، و خود را به کوه و سنگ های آن می مالند و معتقدند که برای آن ویژگی خاصی است، در حالی که این يك نوع بدعت است باید از آن اجتناب ورزید، و برای حاج کافی است که داخل حدود عرفه در هر جا که باشد بایستد.

3 - بسیاری از حجاج در روز عرفه به شوخی و خنده و سخنانی بی فایده مشغول می شوند، و ذکر خدا و دعا و استغفار را در این موقف بزرگ ترك می کنند.

4 - بعضی از حجاج در حال دعا کردن رو به کوه کرده و قبله را پشت سر خود، یا در دست راست، یا دست چپ خود قرار می دهند، ولی سنت این است که اگر میسر شد کوه را بین خود و بین قبله قرار داد، و اگر میسر نشد - غالباً چنین خواهد بود - بسبب ازدحام زیاد - سنت این است که در حال دعا رو به قبله کند، اگر کوه جلو حاج نباشد.

5 - بعضی از حجاج قبل از غروب آفتاب از عرفات خارج می شوند، و این جایز نیست، و باید حاج از عرفات خارج نشود تا اینکه آفتاب غروب کند، تاسی و اقتدا به رسول الله ص کند چنانکه فرمودند: «خذوا عنی مناسککم». مناسک خود را از من پیاموزی د.

6 - بعضی از حجاج در خروج از عرفه عجله کرده و تلبیّه را فراموش می کنند، و تمام تلاش او این است که هر چه زودتر به مزدلفه برسد، و اولی و افضل این است که با سکونت و وقار رفته و در جایی که ازدحام نیست، عجله کند، و در مکان ازدحام با آرامش راه برود، و تلبیّه بگوید.

&_!E≅%+

ماندن شب در مزدلفه:

بعد از غروب آفتاب روز عرفه حجاج بسوی مزدلفه بحرکت در می آیند، و اولی‌ن چیزی که حاج باید وقت رسیدن به مزدلفه انجام دهد ادای نماز مغرب با عشاء جمع و قصر (سه رکعت نماز مغرب و دو رکعت نماز عشاء) است، و آن شب را در مزدلفه بماند، و حریص باش تا زود بخوابی تا هنگام برخاستن برای ادای بقیه مناسک حج روز عید زرنگ و نشیط باشی.

پس هرگاه که صبح طلوع کرد دو رکعت نماز صبح خوانده سپس بسوی مشعر الحرام که کوهی در مزدلفه است رفته و نزد آن بایست و در حال حاضر نزد آن کوه مسجدی بنا شده است، و یا در هر جای دیگری از مزدلفه رو به قبله ایستاده و دعا کن و تکبیر و تهلیل و کلمه توحید را بگو و دست خود

و هرگاه کاملاً صبح روشن شد، قبل از طلوع آفتاب از مزدلفه بسوی منی حرکت کن، اگر میسر باشد.

سنت است که فقط هفت سنگریزه برای رمی جمره العقبة روز عید از مزدلفه جمع کنی، ولی بقیه^۶ سنگریزه ها از منی جمع می شود، این بهتر است، و از هر جا که سنگریزه ها برداشته شود جایز است، اما بسیاری از مردم معتقدند که باید سنگریزه ها از مزدلفه جمع شود، و این اعتقاد صحیح نیست، بلکه از هر دو جا (مزدلفه و منی) جایز است.

و این سنگریزه ها از دانه^۶ نخود کمی بزرگتر است، و رسول اکرم ص از غلو و زیاده روی در دین، و از اینکه حجم این سنگریزه ها بزرگ باشد نهی فرموده اند.

[النسائی، وابن ماجه، وأحمد و غیرهم، وصححه الألبانی].

و هرگاه سنگریزه‌ها را از مزدلفه جمع کردی
با رعایت بسوی مزدلفه برو، و بسوی ارباب تلپی‌ه
بگو، و مستحب است هرگاه به وادی محسّر، که
دره‌ای بین مزدلفه و منی است رسیدی در سیر
و حرکت خود تند بروی، ولی بدون اذیت و آزار
دیگران، چنان که رسول الله ص آنرا انجام دادند،
[مسلم].

و رسول الله ص برای زنان و بچه‌ها در شب
مزدلفه رخصت داده تا آخر شب بعد از ناپدید شدن
مهتاب برای رمی جمره العقبه از مزدلفه به منی
بروند. در حالی که ربع شب و یا نزدیکی به ربع
آن باقی مانده است.

[روایت بخاری، و مسلم، و دیگری روایت ابو داود و نسائی].

و این حکم خاص و ویژه به اینهاست، اما
مردانی که تحمل زحمت دارند، بر آنها واجب است
که بعد از طلوع آفتاب جمره العقبه را رمی کنند، تا
اینکه به رسول الله ص تاسی و اقتداء کرده باشند.

&_!E≅%+

اعمال روز (10) ذی حجه (روز عید).

روز دهم ذی حجه، روز عید مسلمانان در تمامی دنیای اسلام است، با سرور و مسرت و خوشحالی آنرا استقبال می‌کنند، و آن روز حج اکبر است، چون بسیاری از اعمال حج در آن رخ می‌دهد مانند: رمی، ذبح هدی، تراشیدن سر، طواف کعبه، و سعی بین صفا و مروه.

برادر حاج! هرگاه صبح روز عید به منی رسیدی چهار عمل انجام می‌دهی که عبارتند از:

1 - بسوی جمره العقبة که آخرین جمره بطرف مکه است رفته، و در آنجا تلبیه را قطع کرده، و منی را در دست راست خود قرار ده، و قبله را در دست چپ، و جمره را مقابل خود و آنرا با هفت سنگریزه پشت سر هم رمی کرده، و با پرتاب هر سنگریزه تکبیر بگو.

و این تنها جمره ای است که روز عید رمی می‌شود، اما بقیه روزها رمی جمره ها بعد از زوال آفتاب خواهد بود.

و جایز نیست که بیشتر و یا کمتر از هفت سنگریزه جمره را رمی کنی، و از غلو بر حذر باش، چون بعضی از حجاج با سنگ های بزرگ، با کفش و غیره آن را رمی می کنند، و از مزاحمت، زد و خورد، و آزار و اذیت برادران مسلمان برای رمی جمره بر حذر باش، چون خداوند عبادت و طاعت خود را با اذیت و آزار برادران مسلمان قرار نداده است.

و از افعالی که بعضی مردم انجام می دهند بر حذر باش، آنهم اینکه یکبار همه سنگریزه ها را یک دفعه پرتاب می کنند، و هر کس این کار را کرد مانند این است که فقط يك سنگریزه پرتاب کرده است، و باید سنگریزه های اطراف خود را جمع کرده و بقیه هفت بار را تکمیل کند، و همچنین کسی که چیزی از سنگریزه ها را گم کرد از اطراف خود سنگریزه را جمع می کند، اگر هم

و همچنین از افعال بعضی از مردم نیز بر حذر باش، که هنگام پرتاب کردن سنگریزه بسوی جمره ها صدای خود را بلند کرده و فحش و دشنام می دهند معتقدند که شیطان را رمی می کنند، و این اعتقاد باطل است، زیرا جمرات بایستی با فروتنی و آرامش و با ذکر خدا و دعا پرتاب شوند، و خداوند رمی جمرات را برای برپا داشتن ذکر و یاد خود شرع نموده است.

باید حاج در پرتاب جمرات مواظب باشد چون بعضی از حاج ستون را رمی می کنند، در حالی که بایستی سنگریزه ها در حوض بیفتد، چون ممکن است در حال پرتاب ستون، سنگریزه خارج از حوض بیفتد که این از اشتباهات حاج بشمار می رود، و مقصود از پرتاب کردن، افتادن سنگریزه ها در حوض است، نه خوردن و اصابت کردن آنها به ستون.

2 - اگر از رمی جمره فارغ شدی، و حج

3 - و هرگاه از ذبح هدی فارغ شدی، موی سر خود را کوتاه کن و بهتر این است که آنرا با تیغ بزنی، چون رسول الله ص برای کسی که موی خود را تیغ می‌زند سه بار دعای مغفرت کردند، و فرمودند: «اللهم اغفر للمحلقین، اللهم اغفر للمحلقین، اللهم اغفر للمحلقین، اللهم اغفر للمحلقین». ثم دعا للمقصرین مرة واحدة.

[البخاری و مسلم].

پروردگارا! حلق کنندگان (کسانی که موی سر را تیغ می‌زنند) مورد بخشش قرار بده، و سه بار آنرا تکرار کرد، سپس برای کسانی که موی سر را کوتاه می‌کنند یکبار دعا کرد.

و زن از هر زلفه خود به اندازه یک بند

برادر حاج! اگر جمرة العقبة رمی کردی، و موی سر را تیغ زده و یا کوتاه نمودی، همه چیز بر تو حلال خواهد شد، مگر نزدیکی با زن، و اینرا تحلل اول می نامند.

و در اینحال سنت است که خود را تمیز کرده و عطر زده و بهترین لباس های ت را بپوشی.

4 - برادر حاج! هرگاه از رمی جمره و ذبح هدی، و تیغ زدن سر و یا کوتاه کردن آن فارغ شدی بسوی مکه رفته و طواف کن که آنرا طواف الإفاضة و یا طواف زیارت گویند، و صفت آن همانند طواف عمره و یا طواف قدوم که قبلاً ذکر شد می باشد، ولی در آن الرمل (یعنی کمی دویدن با نزدیکی پاها)، و اضطباع وجود ندارد، و طواف می کنی در حالی که با وضو هستی و لباس خود را پوشیده ای، و هنگامی که از طواف فارغ شدی اگر امکان پذیری بود پشت مقام ابراهیم

ولی بر شخص قارن و مفرد، فقط يك سعی واجب است، پس اگر در طواف قدوم سعی کرده است برای او از سعی افاضه کافی است و لازم نیست دوباره سعی کند، و اگر قارن و مفرد در قدوم خود سعی نکره اند سعی بر ایشان واجب می شود.

جایز است که طواف افاضه را يك و یا دو روز به تأخیر اندازی، یا اینکه آنرا در پایان مناسك حج و هنگام خروج از مکه با طواف وداع

برادر حاج! اگر جمرة العقبة را رمی کردی،
و موی خود را تیغ زده و یا کوتاه کردی، و
طواف افاضه را انجام دادی، و سعی برای کسی
که سعی بر او واجب است انجام داد، همه چیز
حتی زن بر او حلال می‌شود، و این را تحلل دوم
می‌نامند.

بهتر است که برادر حاج این چهار چیز را
بطور ترتیب چنانکه وارد شده انجام دهد، اول رمی
جمرة العقبة، سپس ذبح هدی، بعد تیغ زدن مو و
یا کوتاه کردن آن، سپس طواف، و بعد از آن سعی
برای متمتع، و شخص قارن و مفردی که با طواف
قدوم سعی نکرده باشد.

این چنین رسول الله ص در حجة الوداع
انجام دادند.

ولی اگر چیزی بر چیزی دیگر تقدیم و یا
تأخیر افتاد هیچ اشکالی ندارد و این شاء الله حج
صحیح است.

چون یاران از رسول اکرم ص در روز عید پرسش می کردند که تیغ زدن را بر ذبح هدی تقدیم داشته، و یا طواف را بر رمی جمره تقدیم داشته اند... تا آخر و در جواب آنها حضرت ص می فرمودند: «افعل ولا حرج» انجام ده که هیچ اشکالی ندارد، و این بر این دلالت می کند که خداوند بر بندگان آسان می گیرد، و نشانهٔ رحمت و شفقت اوست.

خدایا سپاس برای تو است که آسان گردانی دی و راه را بر بندگان آشکار نمودی.

&_!E≈%+

اعمالی که حاج در روزهای تشریق انجام میدهد

برادر حاج: روزهای تشریق (11، 12، 13) است که روزهای خوردن و آشامیدن و ذکر و یاد خداست و روزه گرفتن در این روزها جایز نیست، مگر برای کسی که هدی پیدا نکرده باشد. در این روزها چیزهایی بر تو واجب می شود که عبارتند از:

1 - سه شب را در منی ماندن، و یا دو شب برای کسی که عجله داشته باشد، واجب آن است که پیشتر شب را در منی بماند، چه از اول شب، و چه از آخر آن، ولی بهتر آن است که تمامی شب را در منی بماند و از آن خارج نشود، چه در شب و یا در روز، مگر برای غرض معینی مانند طواف و سعی، سپس به جایگاه خود در منی باز گردد.

2 - رمی جمرات سه گانه هر روز بعد از زوال آفتاب، و اما قبل از زوال آفتاب جایز نیست،

أ - جمره اول را كه نزدیك به مسجد (خیف) است شروع کرده و آنرا با هفت سنگریزه پشت سر هم رمی می کند، و با هر رمی دست خود را بلند کرده و تکبیر می گوید، و باید مطمئن شد كه سنگریزه در حوض افتاده است، و اگر در حوض نیفتد كافی نیست، سپس بجلو رفته و کمی از شلوغی دور شده، و رو به قبله کرده و دست ها را بلند کرده و از خیر و خوبی دنیا و آخرت از خداوند طلب می کند و بسیاریار دعا می کند.

ب - سپس به جمره وسطی (میانه) رفته و با هفت سنگریزه پشت سر هم آنرا رمی می کند، و با هر پرتابی تکبیر گفته، سپس کمی از شلوغی دور شده، رو به قبله کرده و دست خود را بلند کرده و بسیاریار دعا می کند.

ج - سپس بسوی جمره العقبة رفته و آنرا با هفت سنگریزه پشت سر هم رمی کرده، و با هر پرتابی تکبیر می گوید، ولی بعد از آن در اینجا دعائی نیست، و باید بعد از آن بسوی محل اقامت رفت تا روز دی‌گر.

سپس باید در روز (12) بعد از زوال آفتاب چنانکه در روز اول انجام شد جمره های سه گانه را رمی کرد.

پس اگر حاج عجله ای داشته باشد قبل از غروب آفتاب روز (12) از منی بسوی مکه متوجه می شود تا طواف وداع را انجام دهد، و اگر خواست که تأخیر کند، در شب (13) در منی مانده و بعد از زوال آفتاب جمره های سه گانه را چنانکه گذشت رمی می کند.

برادر حاج! سنت است که در این روزها بعد از نمازهای فرض تکبیر گفت و ذکر و یاد خدا را بسویار کرد، شب و روز و هنگام ذبح هدی، و خوردن، و رمی جمره ها، و در همه حال.

&_!E≅%+

طواف و اداع

بعد از این که خداوند به آن ها توفیق ادای مناسک حج بطور کامل داد و چنان که خدا و رسول خدا ص امر کرده اند مناسک حج انجام شد، ای نجاست که کاروان های حجاج سرزمین های مقدس را ترک می کنند، و طواف و اداع که آخرین واجبات حج است برای کسی که بخواهد از مگه

و درباره زن حائض و نفساء (زایمان) رخصت است که طواف وداع را ترك کنند، ولی غیور از این افراد ترك طواف وداع برای کسی جایز نیست.

صفت طواف وداع مانند طواف عمره است، مگر اینکه حاج با لباس خود طواف می کند، و در آن (رمل) و (اضطباع) سنت نیست.

برادر حاج! بعد از طواف دو رکعت نماز سنت پشت مقام ابراهیم؛ را اداء کن، سپس از حرم خارج شده و دعای خروج از مسجد را بگو و آن هم «بسم الله والصلاة والسلام على رسول الله، اللهم إني أسألك من فضلك». [مسلم وغيره].

به نام الله، و درود و سلام بر رسول الله ص،

سپس با سلامتی و حفظ خدا به وطن خود بازگرد، اگر بعد از طواف وداع نماز فرضی آمد و یا خواستی نماز نافله ای بخوانی اشکالی ندارد، لیکن بایستی زیاده مکث نکنی، بکوش که طواف وداع آخرین توقف تو در مکه باشد.

&_!E≈%+

زیارت مسجد رسول الله ص:
 برادر مسلمان! خداوند بر تو منت گذاشت و حجتش را بر تو تمام کرد، نماز در مسجد الحرام را که هر نماز در آن برابر با صد هزار نماز در مساجد دیگر است نصیب تو کرده است، از اتمام این فضیلت این است که به زیارت مسجد رسول الله ص در طيبة الطيبة، مدینة المباركة مهاجر

1 - زیارت مسجد النبوی طاهر و پاک هیج
ارتباطی به حج ندارد، پس نه از واجبات، و نه از ارکان حج است، و زیارت آن در تمامی سال مستحب است، و چون در این کشور بودی سخن از زیارت آن مناسب آمد، ولی حدیث «من حج ولم یزرنی فقد جفانی» حدیث مجعول و ساختگی است و از رسول اکرم ص نیست.

2 - برادر زائر! هرگاه به مسجد نبوی وارد
شدی مستحب است که پای راست را در هنگام دخول جلو بگذاری و این دعاء را بخوانی: «أعوذ بالله العظیم، وبوجهه الکریم، وسلطانہ القدیم، من الشیطان الرجیم، بسم الله والصلاة والسلام علی رسول الله، اللهم افتح لی أبواب رحمتك». [روایت و ترجمه آن گذشت].

3 - دو رکعت نماز تحیه مسجد را ادا می

[رواه البخاری و مسلم].

در بی-ن منبر و خانه ام باغچه ای از باغچه های بهشت است، و منبر من در روز قیامت بر حوض کوثر قرار دارد.

4 - سپس ای برادر زائر به نزد قبر رسول الله ص برای سلام برو، با ادب و فروتنی و با صدای آرام مقابل قبر ایستاده و چنین سلام کن: «السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته، اللهم صل على محمد وعلى آل محمد، كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم، إنك حميد مجيد، اللهم بارك على محمد وعلى آل محمد، كما باركت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم، إنك حميد مجيد». [البخاري].

[سلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد ای محمد، بار إلهای! بر محمد و آل محمد درود بفرست، همچنان که بر ابراهیم و آل ابراهیم درود فرستادی، همانا تو ستوده و باعظمت هستی، بار إلهای! بر محمد و آل محمد برکت نازل فرما، همچنان که بر ابراهیم و آل ابراهیم برکت نازل کردی، همانا تو ستوده و باعظمت هستی].

و اگر ای بن دعا را اضافه کنی خوب است:
 «أشهد أنك رسول الله حقاً، وأنتك بلغت الرسالة، وأديت الأمانة، وجاهدت في الله حق جهاده، ونصحت الأمة، فجزاك الله عن أمك أفضل ما جزى نبياً عن أمته».

گواهی می‌دهم که تو پیامبر حق بودی، و رسالت را ابلاغ کردی، و امانت را ادا نمودی، و در راه خدا جهاد کردی، و امت را نصیحت فرمودی، پس خدا پادش تو را بهترین پادشی که هر پیامبری از امت خود می‌دهد، عطا فرماید.
 چون اینها همه از اوصاف او ص می‌باشد.

سپس کمی جلو رفته و بر ابوبکر الصدیق سلام کن، و آنچه مناسب دعای خوب از رحمت و مغفرت باشد برای او بگو، سپس کمی به طرف راست جلو رفته و بر عمر بن الخطاب سلام کن و آنچه مناسب دعای خوب از رحمت و مغفرت باشد برای او بگو.

5 - برادر زائر! بعضی از زائریں مسجدالنبوی کارهایی مخالف با تعالیم اسلام، و گفته پیامبر ص انجام می دهند، پس از آنها بر حذر باش، چون بعضی از زائریں به سنگ ها و پنجره ها دست می کشند، طوری که می خواهند دور آنها طواف کنند، و بعضی از آنها از رسول خدا ص طلب قضای حاجت و شفای مریضان می کنند، و مانند اینها، که هیچ کدام از اینها جایز نیست، و اگر اینها حق بود، رسول الله ص انجام آن را به ما امر می فرمودند، و صحابه و یاران آن را انجام می دادند.

6 - برای زن، زیارت قبر رسول الله ص و دیگر قبرستانها جایز نیست، لیکن زن مسجد

7 - برادر زائر! مادامی که در مدینه هستی بر مردان زیارت قبرهای بقیع، و از جمله آنها خلیفه^۶ سوم عثمان بن عفان س، و قبرهای شهدای احد، و قبر حمزه ن سنت است، چون رسول الله ص آنها را زیارت می کرده و برای شان دعا می فرمودند، و چندی می فرمودند: «السلام علیکم أهل الدیار من المؤمنین والمسلمین، وانا إن شاء الله بکم لاحقون، یرحم الله المستقدمین منا والمستأخرین، نسأل الله لنا ولکم العافیة». [مسلم].

[سلام بر شما مؤمنان و مسلمانانی که ساکن این دیار هستید، و ما بخواست خداوند به شما خواهیم پیوست، خداوند بر گذشتگان و آیندگان از ما رحم بفرماید، و برای خودمان و برای شما از خداوند آرزوی سلامت و عافیت داریم].

8 - برادر و خواهر زائر: از اماکنی که آن را زیارت جایز است: مسجد قباء است، چون رسول الله ص بطور پیاده و سواره زیارت آن می کردند و در آن دو رکعت نماز می خواندند. [البخاری و مسلم].

و در فضیلت نماز در آن از سهل بن حنیف آمده که رسول الله ص فرمودند: «من تطهر فی بیته ثم أتى مسجد قباء فصلى فيه كان له كأجر عمره». [النسائی، وابن ماجه، وأحمد والحاكم، وصححه الألبانی].

هرکس در خانه خود وضو بگردد، سپس به مسجد قباء رفته و نماز بخواند، برای او مانند أجر عمره است.

برادر حاج! در پایان این کتاب تو را به چند وصیت و تذکر سفارش می کنیم، ممکن است که به تو نفع برساند، چون فضای وسیع بیت الله الحرام جایی است که به طاعت و بندگی انسان کمک کرده و او را از معصیت دور می دارد.

1 - بر ادای نمازهای پنجگانه در مسجد الحرام حریص باش، و زود در مسجد حاضر باش، و تا

2 - تلاوت قرآن از بزرگترین قربات به خدا است، پس برای خود در این حج و عمره برنامه ای قرار ده تا بتوانی به قدر توانایی خود بخش هایی از قرآن را بخوانی.

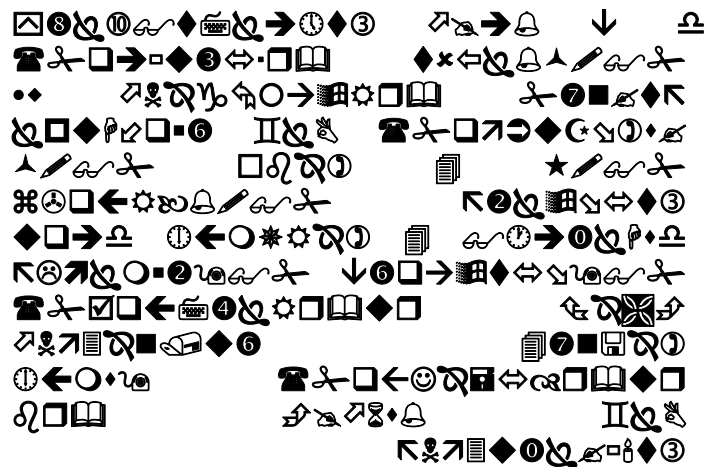
3 - نماز در مسجد الحرام برابر با صد هزار نماز در مساجد دیگر است، پس بر ادای نوافل و سنن حریص باش، مردی به نزد رسول الله ص آمد و از او خواست تا در بهشت با آن حضرت باشد، آنحضرت ص فرمودند: «أعني على نفسك بكثرة السجود». [مسلم].

مرا بر یاری ات به بهشت با ادای نوافل بسیاری کمک کن. یعنی نوافل و سنن بسیاری انجام ده تا در بهشت با من باشی.

4 - از نیکی هاست که بر انکار صبح و شام محافظت کنی، پس تلاش کن تا آنرا حفظ نمائی، آنهم از روی بعضی از کتابهای انکار مانند کتاب

5 - بر اخلاق و معامله^۶ خوب حریص باش، و از بدی نوری کن.

6 - ای برادر! به سوی توبه بشتاب، و صفحه^۶ نو برای زندگی خود باز کن که پر از ایمان و عمل صالح و نیک باشد، امید است که این سفر مبارک در خیری باشد که تو را به خالق و مولای ت نزدیک کند.

و در پای‌ان: هدی‌ه الحاج و المعتمر (بنیاد هدی‌ه حج و معتمرین)، از خدا مسئلت دارد تا سعی شما مشکور، و حج و عمره‌تان مقبول باشد، و شما را سالم و با پاداشی فراوان به خانواده‌تان برگرداند، و بر ما و شما پای‌داری و استوار بودن

خدایا! از تنبلی و پی‌ری و گناه و بدهکاری،
به تو پناه می‌برم.

«اللهم إني أعوذ بك من العجز والكسل، والجبن
والهرم والبخل، وأعوذ بك من عذاب القبر، ومن
فتنة المحيا والممات». [البخاری و مسلم].

خدایا! همانا من از ناتوانی و تنبلی و ترس
و پی‌ری و بخی‌لی، و از عذاب قبر، و از فتنه
زندگی و برزخ، به تو پناه می‌برم.

«اللهم إني أعوذ بك من جهد البلاء، ودرك
الشفاء، وسوء القضاء، وشماتة الأعداء». [البخاری
و مسلم].

خدایا! من از شدت رنج بلا، بدبختی، قضا و
سرنوشت بد، و از خوشحالی دشمن، به تو پناه می
برم.

«اللهم أصلح لي ديني الذي هو عصمة أمري،
وأصلح لي دنياي التي فيها معاشي، وأصلح لي

خدایا! دین مرا اصلاح کن، که آن سبب سلامت کار من است، و دنیایم را اصلاح کن، که روزی من در آن است، و آخرت مرا اصلاح کن، که معاد و بازگشت من به آن است، و زندگی را در خیر بسیار، و مرگ را از هر شر برایم راحت بگردان.

«اللهم إني أسألك الهدى، والتقى، والعفاف، والغنى». [مسلم].

خدایا! از تو هدایت و تقوا و پاکی و بی نیازی خواهانم.

«اللهم إن أعوذ بك من العجز، والكسل، والجبن، والبخل، والهرم، وعذاب القبر، اللهم آت نفسي تقواها، وزكها أنت خير من زكاها. أنت وليها ومولاها».

خدایا! هرآینه من از ناتوانی و تنبلی و ترس و پیری و بخیلی، و از عذاب قبر به تو پناه

«اللهم إني أعوذ بك من علم لا ينفع، ومن قلب لا يخشع، ومن نفس لا تشبع، ومن دعوة لا يستجاب لها». [مسلم].

خدایا! از علم و دانشی که سود و فایده ای نمی‌رساند، و از دلی که فروتن نمی‌شود، و از نفسی که سیر نمی‌شود، و از دعایی که مستجاب نمی‌شود، به تو پناه می‌برم.

«اللهم إني أعوذ بك من زوال نعمتك، وتحول عافيتك، وفجاءة نقمتك، وجميع سخطك». [مسلم].

خدایا! من از زوال و نسیست شدن نعمتت بر خودم، و از برگشتن تندرستی ام (به سوی بی‌ماری و ناخوشی) و از عقوبت ناگهانی ات، و از خشم و غضبت، به تو پناه می‌برم.

«اللهم أكثر مالي، وولدي، وبارك لي فيما أعطيتني، وأطل حياتي على طاعتك وأحسن عملي،

ص لانس،

وآخره أخرجه البخاری فی الأدب المفرد، والترمذی].

خدایا مالم و اولادم را زیاد کن، و بر آنچه
به من عطا فرمودی برکت ده، و زندگی را بر
طاعت خود طولانی، و کارم را نیک بگردان، و
گناهم را ببخش.

«لا إله إلا الله العظيم الحليم، لا إله إلا الله رب
العرش العظيم، لا إله إلا الله رب السموات، ورب
الأرض ورب العرش الكريم». [البخاری ومسلم].

معبودی به حق نیست مگر خدای بزرگ و
بردبار. معبودی به حق نیست مگر پروردگار
عرش بزرگ. معبودی به حق نیست مگر
پروردگار آسمان ها و زمین و عرش بزرگ.

«اللهم رحمتك أرجو فلا تكلني إلى نفسي طرفة
عين، وأصلح لي شأني كله، لا إله إلا أنت».

[أبو داود وأحمد وحسنه الألبانی وغيره].

خدایا، من رحمتت را آرزو مندم، پس هرگز
مرا به خود به یك چشم زدن هم وامگذار، و

«اللهم إني عبدك ابن عبدك، ابن أمتك،
 ناصيتي بيدك، ماض في حكمك، عدل في قضاؤك.
 أسألك بكل اسم هو لك سميت به نفسك، أو أنزلته
 في كتابك، أو علمته أحداً من خلقك، أو استأثرت
 به في علم الغيب عندك، أن تجعل القرآن ربيع
 قلبي، ونور صدري، وجلاء حزني، وذهاب همي».

[أحمد والحاكم، وحسنه ابن حجر، وصححه الألباني].

خدایا من بنده تو ام، پسر بنده تو، پسر کنیز
 تو، پیشانی ام (زامم) به دست توست، حکمت بر
 من جاریست، و حکمت بر من عدل است، از تو
 خواهانم با توسل به هر اسمی که از آن تو است، و
 تو خود را به آن نامیده ای، و یا آنرا در کتاب
 نازل کرده ای، و یا آن را به یکی از بندگانت
 آموخته ای، و یا آنرا در علم غیب نزد خود
 برگزیده ای، که قرآن را بهار قلبم، و نور سینه
 ام، و صیقل دهنده اندوهم، و دور کننده غم
 بگردانی.

«اللهم مصرف القلوب صرف قلوبنا على طاعتك». [مسلم].

ای دگرگون کننده دل ها! دل ما را به سوی طاعت هدایت کن.

«اللهم إني أعوذ بك من شر سمعي، ومن شر بصري، ومن شر لساني، ومن شر قلبي، ومن شر مني» [أبو داود والنسائي والترمذي، وصححه الألباني].

خدایا، من از شر گوش، چشم، زبان، قلب، آرزوی من، بتو پناه می برم.

«اللهم إني أعوذ بك من منكرات الأخلاق، والأعمال، والأهواء». [الترمذي وابن حبان والحاكم والطبراني].

خدایا، از بدی اخلاق، و اعمال، و هوا و هوس به تو پناه می برم.

«اللهم إنك عفو كريم تحب العفو فاعف عني». [الترمذي].

خدایا، تو عفو کننده و کریم هستی، و عفو را دوست داری، پس مرا عفو نما.

«اللهم إني أسألك فعل الخيرات، وترك المنكرات، وحب المساكين، وأن تغفر لي، وترحمني، وإذا أردت فتنة قوم فتوفني غير مفتون، وأسألك حبك، وحب من يحبك، وحب عمل يقربني إلى حبك». [أحمد والترمذي والحاكم].

خدایا، من از تو اعمال خیر، و ترک منکرات، و محبت مساکین را خواهانم. مرا ببخشای، و رحمت کن، و اگر به قومی فتنه ای خواستی، مرا بدون فتنه بمی‌ران، و محبت تو، و محبت کسانی که تو را دوست دارند خواهانم، و محبت عملی را که به محبت تو نزدیك می کند.

«اللهم إني أسألك من الخير كله عاجله وآجله، ما علمت منه وما لم أعلم، وأعوذ بك من الشر كله عاجله وآجله، ما علمت منه وما لم أعلم. اللهم إني أسألك من خير ما سألك عبدك ونبيك، وأعوذ بك من شر ما أعاذ منه عبدك ونبيك. اللهم إني أسألك الجنة، وما قرب إليها من قول أو عمل، وأعوذ بك من النار، وما قرب إليها من قول أو عمل، وأسألك أن تجعل كل قضاء قضيتته لي خيراً». [ابن ماجه وأحمد والحاكم وصححه ووافقه

خدایا! همه خیرات را از تو خواهانم، زود و دیر، آنچه من می دانم، و آنچه نمی دانم، و از همه شرور به تو پناه می برم، زود و دیر، آنچه من می دانم، و آنچه نمی دانم، خدایا، از بهترین چیزی که بنده و پی‌امبرت از تو پرسیدند، خواهانم، و از بدترین چیزی که بنده و پی‌امبرت از آن پناه خواستند، پناه می خواهم، خدایا، بهشت و آنچه مرا به آن نزدیکی می کند از قول و عمل، از تو خواهانم، و از دوزخ، و آنچه به آن نزدیکی می کند، از قول و عمل، به تو پناه می برم. و از تو خواهانم آنچه برایم سرنوشت کرده ای، همه آنرا را خیر بگردان.

«اللهم احفظني بالإسلام قائماً، واحفظني بالإسلام قاعداً، واحفظني بالإسلام راقداً، ولا تشمت بي عدواً، ولا حاسداً. اللهم إني أسألك من كل خير خزائنه بيدك، وأعوذ بك من كل شر خزائنه بيدك».

[الحاكم وصححه ووافقه الذهبي].

خدایا! مرا مسلمانی، ای ستاده و نشسته و

«اللهم اقسّم لنا من خشيتك ما تحول به بيننا وبين معاصيك، ومن طاعتك ما تبلغنا به جنتك، ومن اليقين ما تهون به علينا مصائب الدنيا، اللهم متعنا بأسماعنا، وأبصارنا، وقواتنا ما أحييتنا، واجعله الوارث منا، واجعل ثأرنا على من ظلمنا، وانصرنا على من عادانا، ولا تجعل مصيبتنا في ديننا، ولا تجعل الدنيا أكبر همنا، ولا مبلغ علمنا، ولا تسلط علينا من لا يرحمنا».

[الترمذي، والحاكم وصححه ووافقه الذهبي].

خدایا! از ترس خود به ما ارزانی بدار تا مانع ما از ارتکاب گناه باشد، و از طاعت خود به ما عطا فرما تا ما را به بهشت برسانی، و یقین به ما ارزانی دار تا مصیبت‌های دنیایمان آسان گردد، و گوش و چشم‌هایمان، و سایر قوای بدنی

«اللهم إني ظلمت نفسي ظلماً كثيراً ولا يغفر الذنوب إلا أنت، فاغفر لي مغفرة من عندك، وارحمني إنك أنت الغفور الرحيم». [البخارى ومسلم].

خدایا! همانا من به خود ظلم کردم، ظلمی بسویار زیاد و جز تو کسی گناهان را نمی آمرزد، پس مرا بیامرزد، به خاطر فضل و کرم خودت، و به من رحم فرما. همانا تو بسویار آمرزنده و مهربانی.

«اللهم إنا نسألك موجبات رحمتك، وعزائم

خدایا، آنچه که موجب رحمتت می شود، و به
مغفرتت کمک می کند، و سلامتی از هر گناه، و
غنی‌مت از هر خیر، و فی‌روزی بهشت، و نجات از
دوزخ را، از تو خواهاتم.

«اللهم اجعل أوسع رزقك علي عند كبر سني،
وانقطاع عمري». [الحاكم وصححه الألباني].

خدایا، فراخی روزیت را در هنگام پی‌ری‌م، و
از دنیایا رفتنم قرار ده.

«اللهم إني أعوذ بك أن أشرك بك وأنا أعلم،
وأستغفرك لما لا أعلم». [أحمد وصححه الألباني].

خدایا، من از اینکه دانسته به تو شرک
ورزم، به تو پناه می برم، و از آنچه نمی دانم
استغفار می کنم.

«اللهم إني أسألك علماً نافعاً، ورزقاً طيباً،
وعملاً متقبلاً». [ابن ماجه، وصححه الألباني].

خدایا، علمی سودمند، و روزی حلال، و عملی مقبول از تو خواهانم.

«اللهم إني أسألك خير المسألة، وخير الدعاء، وخير النجاح، وخير العمل، وخير الثواب، وخير الحياة، وخير الممات، وثبتي، وثقل موازيني، وحقق إيماني، وارفع درجاتي، وتقبل صلاتي، واغفر خطيئتي، وأسألك الدرجات العلى من الجنة، اللهم إني أسألك فواتح الخير، وخواتمه، وجوامعه، وأوله، وظاهره، وباطنه، والدرجات العلى من الجنة آمين. اللهم إني أسألك خير ما آتي، وخير ما أفعل، وخير ما أعمل، وخير ما بطن، وخير ما ظهر، والدرجات العلى من الجنة آمين.

اللهم إني أسألك أن ترفع ذكري، وتضع وزري، وتصلح أمري، وتطهر قلبي، وتحصن فرجي، وتنور قلبي، وتغفر لي ذنبي، وأسألك الدرجات العلى من الجنة آمين.

اللهم إني أسألك أن تبارك في نفسي، وفي سمعي، وفي بصري، وفي روعي، وفي خلقي، وفي

[الحاکم وصححه ووافقه الذهبي].

خدایا، بهترین مسئلت، و بهترین دعا، از تو خواهانم، و بهترین پی‌روزی، و بهترین عمل، و بهترین پاداش، و بهترین زندگی، و بهترین مُردنی از تو خواهانم، مرا پای‌دار گردان، و ترازوی اعمال نیکم را سنگین گردان، ای مانم را به یقین برسان، و درجاتم را بلند، و نمازم را قبول فرما، و گناهم را ببخش، و بلندترین درجات بهشت را از تو خواهانم، خدایا، فاتحه و خاتمه خیرها، و جامع آن، و ظاهر و باطن آن، و درجات بلند بهشت را از تو خواهانم، آمین.

خدایا، بهترین چیزی که بر آن می‌آم، و انجام می‌دهم، و بهترین آشکار و درون، و درجات بلند بهشت را از تو خواهانم، آمین.

خدایا، از تو خواهانم تا ذکرم را بلند

خدایا! از تو می خواهم که در نفس، گوش، چشم، روح، خلقت، اخلاق، اهل، زندگی، مردن، کارم، برکت دهی، و نیکی هایم را مقبول گردانی، و بلندترین درجات بهشت را از تو خواهاتم، آمین.

«اللهم متعني بسمعي، وبصري، واجعلهما الوارث مني، وانصرني على من ظلمني، وخذ منه بثأري».

[الترمذي، والحاكم وصححه ووافقه الذهبي].

خدایا، در گوش، چشم مرا خوش بگذران، و وارث من قرار ده، و مرا بر کسی که به من ستم کرد نصرت ده، و انتقام مرا از او بگیری.

«اللهم إني أسألك عيشة نقيّة، وميتة سوية،

خدای! ز ندگی پاک، و مردنی خوب و
 بازگشتنی بدون خواری و رسوائی، از تو
 خواهانم.

اللهم صلی وسلم علی محمد وعلی آله وصحبه
 أجمعین.

صفة الحج والعمرة والزيارة مع الدعاء
 إعداد: هدية الحاج والمعتمر - المكتب العلمي
 مراجعة: نخبة من العلماء

باللغة الفارسية

ترجمة: إسحاق بن عبدالله دبيري العوضي

طبع ونشر:

وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
 المملكة العربية السعودية

صفة الحج والعمرة والزيارة مع الدعاء
إعداد: هدية الحاج والمعتمر - المكتب العلمي
مراجعة: نخبة من العلماء

باللغة الفارسية

ترجمة: إسحاق بن عبدالله دبيري العوضي

الناشر

وكالة المطبوعات والبحث العلمي

وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

1425هـ